

Konsekvensutredning för förslaget till föreskrifter om särskilda bestämmelser om personlig skyddsutrustning med anledning av hotet från sjukdomen covid-19.

1. Sammanfattning

Med anledning av pandemin av sjukdomen covid-19 finns ett stort behov av personlig skyddsutrustning som skyddar mot smitta. Arbetsmiljöverket har därför tagit fram ett förslag på tillfälliga bestämmelser för att möjliggöra för hälso- och sjukvårdspersonal, ambulanspersonal, räddningstjänst, försvarsmakten, polismyndigheten och andra som ska upprätthålla allmän ordning att använda skyddsmask 90, om andningsskydd som uppfyller kraven i 3 § föreskrifterna (AFS 2001:3) om användning av personlig skyddsutrustning inte finns tillgängligt.

Kommissionens rekommendation (EU) 2020/403 av den 13 mars 2020 om förfaranden för bedömning av överensstämmelse och marknadsövervakning inom ramen för hotet från covid-19 publicerad i EUT den 16 mars 2020 innebär en öppning för Sverige att tillåta hälso- och sjukvårdspersonal att använda personlig skyddsutrustning som uppfyller kraven i rekommendationen.

2. Beskrivning av problemet

Det finns ett stort behov av personlig skyddsutrustning som skyddar mot smitta i den pågående pandemin orsakad av sjukdomen covid-19. Det som produceras och som finns tillgängligt på marknaden täcker inte det behov som beräknas uppstå i den rådande situationen. En möjlighet för att minska de negativa effekterna är att tillåta användning av skyddsmask 90 som togs fram som skydd mot stridsgaser och partiklar i händelse av krig och som distribuerades ut till kommuner och landsting under slutet av 1990-talet när mobiliseringsförråden tömdes. Skyddsmask 90 uppfyllde inte kraven i tillämpliga direktiv när den sattes på marknaden eller togs i bruk inom EES.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning får endast personlig skyddsutrustning användas om den uppfyller kraven i svenska föreskrifter som överför EU-direktiv till svensk rätt, om de omfattades av dessa, när utrustningen släpptes ut på marknaden eller togs i bruk inom EES.

För att det ska vara möjligt i den uppkomna situationen att använda skyddsmask 90 behöver särskilda bestämmelser om användning av personlig skyddsutrustning utfärdas.

3. Beskrivning av alternativa lösningar

En alternativ lösning är att inte tillåta användning av skyddsmask 90. Det kan dock innebära att det inte finns tillräcklig tillgång på andningsskydd för att täcka behovet av andningsskydd för berörda arbetstagare som riskerar att utsättas för smitta av sjukdomen covid-19.

Ett alternativ är att ge tillfällig dispens, för användning av skyddsmask 90 för berörda arbetstagare. En sådan lösning riskerar att både leda till många dispensansökningar på kort tid och därmed långa handläggningstider, vilket skulle motverka syftet att snabbt lösa en besvärlig situation.

4. Bemyndiganden

Arbetsmiljöverkets bemyndigande att utfärda föreskrifter finns i 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166).

5. Föreskrifternas överensstämmelse med EU-anslutningen

Artikel 2 i direktiv 89/656/EEG som medger ett undantag från kravet på att den personliga skyddsutrustning som används ska uppfylla kraven i tillämpligt EU-direktiv. Detta undantag gäller dock bara ambulanspersonal och räddningstjänst samt militär och polis och andra som ska upprätthålla allmän ordning. Arbetstagare inom vård och omsorg innefattas inte av möjligheten till undantag i direktiv 89/656/EEG.

Kommissionens rekommendation (EU) 2020/403 av den 13 mars 2020 om förfaranden för bedömning av överensstämmelse och marknadsövervakning inom ramen för hotet från sjukdomen covid-19 publicerad i EUT den 16 mars 2020 innebär en öppning för Sverige att tillåta hälso- och sjukvårdspersonal att använda skyddsmask 90.

6. Vilka som berörs av regleringen

Arbetsgivare som berörs är sådana med hälso- och sjukvårdspersonal, ambulanspersonal, räddningstjänst, försvarsmakten, polismyndigheten och andra som ska upprätthålla allmän ordning, se tabell 1. Ambulansverksamheten är inräknad i gruppen hälso- och sjukvårdsverksamhet. Verksamhet med tandvård är dock inte medräknade, då de inte bedöms vara berörda och dessutom kan särskiljas i statistiken. Företag med 0 anställda har också exkluderats från tabellen då det i det här sammanhanget har antagits att personer i sådana företag arbetar och därmed ingår i någon annan större verksamhet.

Tabell 1. Antal berörda arbetsgivare utöver försvarsmakten och polismyndigheten

Typ av verksamhet	Antal anställda				Totalt
	1 - 9 anställda	10 - 49 anställda	50 - 199 anställda	200 - anställda	
Brand- o räddnings- verksamhet	11	8	26	6	51
Hälso- o sjukvård	9 821	547	85	70	10 523
Bevakning och säkerhetstjänst	203	61	8	11	283
Totalt	10 035	616	119	87	10 857

Källa: SCB företagsdatabas.

I tabellen ingår alla arbetsgivare, såväl offentliga som privata.

7. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser

Kommissionens rekommendation innebär en öppning för Sverige att tillåta hälso- och sjukvårdspersonal att använda skyddsmask 90.

Arbetsmiljöverket föreslår nu att vissa grupper av arbetsgivare undantas vissa bestämmelser i kraven på personlig skyddsutrustning för sina arbetstagare vad gäller användning av skyddsmask 90. De grupper av berörda verksamheter som avses är sådan med arbetstagare inom:

- ambulans- och räddningstjänst,
- Försvarsmakten, polismyndigheten och andra som ska upprätthålla allmän ordning samt
- hälso- och sjukvården.

Undantaget gäller under dessa förutsättningar:

- Arbetsgivaren ska i första hand välja andningsskydd som uppfyller kraven i tillämpliga förordningar och direktiv om de finns tillgängliga på marknaden. Detta gäller inte om behovet av sådana andningsskydd är större i annan verksamhet och detta har meddelats arbetsgivaren genom myndighetsbeslut eller på annat sätt.
- Arbetsgivaren ska säkerställa att skyddsmask 90 med tillhörande filter ger motsvarande nominell skyddsfaktor som CE-märkt andningsskydd och filter.

Konsekvensen är att möjligheterna ökar för berörda arbetstagare att ha tillgång till andningsskydd om det uppstår brist på andningsskydd som uppfyller dagens krav för användning i föreskrifterna om användning av personlig skyddsutrustning.

8. Jämförelse av de övervägda regleringsalternativen

Se avsnitt 3 om att istället medge undantag från gällande föreskrifter.

9. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen

Kommuner och regioner påverkas i sin civilrättsliga egenskap som arbetsgivare. Reglerna påverkar alltså inte kommuner och regioner på annat sätt än andra arbetsgivare och därmed påverkas inte heller den kommunala självstyrelsen.

10. Effekter för kommuner och regioner

Förslaget till ändringsföreskrift innebär en möjlighet för kommuner och regioner att använda skyddsmask 90 om inte andningsskydd som uppfyller kraven på användning i 3 § i AFS 2001:3 om användning av personlig skyddsutrustning finns tillgängliga.

11. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

Förslaget till ändringsföreskrift medför inga administrativa kostnader för företagen.

12. Vilka andra kostnader och förändringar är aktuella för företagen

Inga andra kostnader har identifierats.

13. Påverkan på företagen

13.1 Påverkan av konkurrensförhållanden

Förslaget till ändringsföreskrift har ingen påverkan på konkurrensförhållanden eftersom andningsskydd som uppfyller kraven på användning i 3 § i AFS 2001:3 i första hand ska användas.

13.2 Annan påverkan

Ingen annan påverkan än den som redovisats har identifierats. Möjligen kan denna ändring som görs i väldigt hast initialt innebära en osäkerhet innan alla vet vad som gäller. Risker är dock inte så stora eftersom det handlar om en begränsad grupp berörda som också i rådande situation håller sig uppdaterad om aktuella beslut och rekommendationer från myndigheter.

14. Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Inga särskilda hänsyn har tagits till små företag vid reglernas utformning.

15. Särskilda hänsyn beträffande tidpunkten för ikraftträdande

Tidpunkten för ikraftträdande är omedelbart efter tryck för att motverka att berörda arbetstagare blir utan andningsskydd. Normalt har Arbetsmiljöverket betydligt längre tidsintervall mellan tryck och ikraftträdande.

16. Behov av speciella informationsinsatser

Arbetsmiljöverket kommunicerar ut denna ändring till företrädare för berörda.

17. Hur samråd genomförs

Ändringsförslaget skickas på remiss till arbetsmarknadens parter för samråd. Remisstiden kommer att vara ytterst begränsad.

18. Beröringspunkter med andra författningar

Inga beröringspunkter med andra författningar har identifierats.

19. Kontaktperson på Arbetsmiljöverket

AnnSofie Kero, 010-730 91 85

annsofie.kero@av.se